

Rigsdagstidende.

1855. Forhandlingerne paa Folkethinget. N°. 21

Tyvende Session.

13de Møde.

Fre dagen den 14te Decbr.

(Fortfat.)

Hasle (fortfat): Commissjonen gaer let hen over dette Spørgsmaal, naftet det omtrent er Hovedspørgsmaalet; den referere sig til den Udtalelse i Landmandsmødet, at Eleverne kun skulde lære Theorie, og at Praxis læres bedst andetsteds. Det indrømmer jeg meget villigt, jeg indrømmer ganske, at det practiske Agerbrug læres bedst af et ungt Menneske ved at komme paa en Gaard, der gjøre Arbeidet som Karl, saavidt hans Kræfter tillade ham det, siden efter faae noget Tilsyn med Folkene og paa den Maade efterhaanden komme ind i Agerbruget. Der er mange Misligheder ved at have Elever, der skulde oplæres i det practiske Agerbrug ved et Landvæseninstitut, og jeg vil aldeles ikke anbefale det, men om Eleverne end ikke kunne lære det practiske Agerbrug ved et saadant Institut, saa er Sagen dog langtfra dermed afgjort, thi Stedets Indflydelse paa Landbohøiskolen giver den efter min Mening hele dens Character og vil have betydelig Indflydelse paa Frequenten: Dprettes et Landvæseninstitut paa Landet, saa komme Docenterne i en ganske anden Stilling, end naar det oprettes ved og i Forbindelse med et Universitet; de blive ganske anderledes knyttede til Institutet, de have daglig Agerbruget for Øie, de blive næsten nødt til at sætte sig ind i Landvæsenet, og de løsrives saaledes aldeles fra Universitetet og fra den Zone, som der gjør sig gjældende. I en Universitetsstad vil dette derimod ikke kunne skee, og allermindst naar Docenterne skulde dele sig,

saa at de baade skulde være ansatte ved Landbohøiskolen og ved Universitetet. Ogsaa med Hensyn til Naturvidenskabernes Stilling til Agerbruget vil det have betydelig Indflydelse, om Landvæseninstitutet er paa Landet eller i en Kjøbstad. Vi have seet, at endog berømte Naturforskere ere fremkomne med Theorier og deraf have udledt Resultater, der ere stik imod hvad Praxis har lært os, hvilket neppe vilde skee paa Landet. Jeg skal som Exempel anføre, at en berømt Naturforsker gjennem mange Undersøgelser var kommen til et bestemt Resultat med Hensyn til Merglens Virkninger, hvoraf han fik ud, at Mergel aldeles ikke kunde virke paa Havre, hvormod vi nu ved Landvæsenet have den Erfaring, at der ikke er nogen Sædart, hvorpaa Mergelen virker stærkere end paa Havre. Jeg vil ikke gaae ind paa, at Docenterne ofte holde curiøse Foredrag for os, at de ofte i deres Skrifter komme med nogle ganske latterlige Raad, men jeg skal kun omtale, at vi her i Danmark have et gammelt Skrift, som i sin Tid er udgiven af en Professor, og deri har jeg læst latterlige Raad, givne af en Mand, der vel ikke dengang var Professor, men som blev Professorens Eftermand. Der er ogsaa andre Ting, der gjøre det tilraadeligt at lægge et saadant Institut paa Landet, og navnlig at sætte det i Forbindelse med et større Avlsbrug.

Jeg vil her nævne, at det er meget nyttigt for Docenterne at kunne anstille Sammenligninger med Kreaturer, at det er godt, at der ved et Landvæseninstitut er Leilighed til at indføre de Forbedringer i Agerbruget, som der er Tale om at faae indførte her i Landet, at der navnlig er en større Forsøgsmark end den, som er foreslaaet i det forelagte